

The Broken Circle Breakdown featuring the Cover-Ups of Alabama

CIE CECILIA

Dit hier was een klein marsmannetje, zo groot en helemaal in de war. Dus toen heb ik deze laten zetten. Deze is over een vorige tattoo gezet, met de naam van mij en m'n ex-man. Deze zit ook over een vorige. Hier stonden eerst de letters BE. Daar zit dit overheen. En deze tattoo is van mijn zoon. Hij is vijftien jaar geleden doodgegaan. Toen heb ik 'm deze vleugeltjes gegeven. Dit hier is m'n oude jeugdbende. Die moet bedekt worden. Deze moet ook nog weg. Mijn oude bijnaam. Eentje op mijn rug zit over een vorige en die andere op mijn rug ook. En dan heb ik nog deze. Dit is een zuster-tattoo. Een ander meisje, Star, heeft precies dezelfde. Zuster-tattoos, zoals dat heet. En dan heb ik nog een mislukte piramide met de initialen van een ex. En een panter met blauwe vleugels en twee harten met de namen van mijn twee zoons. En hier nog een ninja-ster. Ik was zestien en nog jong en onnozel.

The Broken Circle Breakdown... © Kurt Van der Elst

Deze tekst, uitgesproken door een gezette vrouw aan de rand van een trailer camp, is afkomstig uit het fantastische *Searching for the Wrong-Eyed Jesus*, een documentaire van Andrew Douglas. Het is een met moderne blues- en countrymuziek geardeerd reisverslag over zijn tocht doorheen de zuidelijke staten van de VSA. Met de bekende singer-songwriter Jim White als gids en countryspecialist laat hij de mensen aan het woord die hij ontmoet in de piepkleine dorpjes, woonwagencampjes, lokale gevangenissen, wegrestaurants en kerkgemeenschappen. Letterlijk gaandeweg legt hij de ziel bloot van een regio met een fenomenale muzikale traditie en een onwrikbaar godsbeeld – de extremistische pinkstergemeenschap bloeit er volop. Hemel, noodlot en hel zijn realistische begrippen voor wie in deze gehuchten woont. Wat niet wil zeggen dat de mensen hier niet met veel humor en relativeringsvermogen door het leven slenteren: 'De bar Slim's is er altijd geweest. Ik kom hier al jaren. Het zijn

geen zondaars. Kom maar kijken. Niks zondaars. We hebben gewoon plezier. Feesten op zaterdag, en op zondag naar de biecht. Zo blijven we gered.'

De *Southerners* hebben een grappig gevoel voor overdrijving. Ze communiceren direct en rechtlijnig over gevoelens als liefde, verlangen en verdriet. Hun verbeelding van het hierna maals houdt het midden tussen poëzie en horror. Hun geloof is onwrikbaar, het bestaan van God vormt een zeldzame zekerheid in deze 'armenwereld'. Dit is de levende bakermat van de country. Country verklankt het milde fatalisme dat hier heerst, en biedt troost. De muziek vertelt liefdesgeschiedissen en verhalen over het dagelijkse leven, ze sust kinderen en dierbaren in slaap, ze geeft huishoudtips en goede raad voor de opvoeding.

De scène met de getatoeëerde vrouw schoot me te binnen tijdens de voorstelling *The Broken Circle Breakdown featuring the Cover-Ups of Alabama*. In deze theatrale vertelling doorspekt met countrynummers stapt actrice Mieke Dobbels op een tafeltje tussen het publiek en vertelt over haar *cover-ups*, ofwel tatoeages die over eerdere exemplaren heen werden gebrand, om ex-geliefden te verbannen uit huid en leden. Het is een prachtige scène, begeleid door het lied *Go asleep little baby*. Dobbels blijkt nog maar één onbedekte naam op haar lichaam te hebben staan: die van Maybelle, haar aan kanker gestorven dochttertje. De tatoeage staat onder haar linkerborst, 'dicht bij het hart'. Dit beeld is typisch 'country': dramatisch, ontroerend, *over the top*, een vleugje fatalistisch.

Johan Heldenbergh en Mieke Dobbels vertolken het countryzingerduo Monroe en Alabama (Johnny Cash en June Carter achterna of, onlangs nog in NTGent, Wim Opbrouck en Els Dottermans). Het koppel speelt zijn laatste optreden, want het staat op splitten. Splijtzwam is het onverwerkbaar verdriet na de dood van hun dochttertje Maybelle. Het concert wordt telkens onderbroken om het verhaal van hun liefde en verdriet te vertellen. Net zoals de makers van *Searching for the Wrong-Eyed Jesus* in hun documentaire countryliedjes afwisselden met onvergetelijke getuigenissen van lokale geïnterviewden, bestaat de tekst van *The Broken Circle...* uit verhalen en dialogen die uit het dagelijks leven lijken geplukt. Heldenbergh steekt emotionele tirades af tegen het religieuze extremisme

waarmee country, zijn lievelingsmuziek, in verband wordt gebracht. Geïnspireerd door evolutiebioloog Richard Dawkins vergelijkt hij religie met de zogenaamde lancetworm, die zich in het hoofd van een mier nestelt en daar diens gedrag zodanig manipuleert zodat die op de top van grassprietjes kruipt, zichzelf blootstellend aan hongerige koeien. Godsdienst als gif voor de mensheid, het is een opinie die de jongste tijd hand over hand aan belang wint – denk maar aan werken als *Van God los* van Sam Harris.

In deze voorstelling wordt de aversie voor geloofsbeleving niet louter filosofisch of wetenschappelijk gemotiveerd, maar wel vanuit de overtuiging dat een verder gevorderd stamcelonderzoek Maybelle had kunnen redden. En de president die zich het sterkst van allemaal beroept op zijn geloof in God, staat op de rem van dat stamcelonderzoek. Heldenberghs pleidooi vloeit voort uit een persoonlijk trauma – geheel in de geest van de country.

Een minder overtuigende monoloog is die tegen de rechtse liefhebbers van country, die niet weten dat 'country de meest multiculturele muziek ter wereld' is. Het genre is immers een samensmelting van diverse Europese en West-Afrikaanse muzieksoorten. Kan allemaal wel, maar hedendaags rechts lacht zo'n pogingen tot bekeering gezapig weg (dat deed in elk geval al Jean-Marie Dedecker, die de voorstelling bijwoonde in het Kursaal tijdens Theater Aan Zee).

Met deze voorstelling lijkt Johan Heldenbergh in de eerste plaats zijn eigen opinies over politiek en religie te willen vertolken. Hij kiest voor een meer expliciete weg dan de makers van *Searching for the Wrong-Eyed Jesus*, die zich vol empathie en verwondering laten bedwelmen door de opvattingen van de haveloze *rednecks* en gewapende *white supremacy*-types in het zuiden van Amerika. Een andere weg ook dan Wim Opbrouck en Els Dottermans in *Ik val... Val in mijn armen*. Die voorstelling presenteert zich heel oprecht als een concert. Dat gevoel krijg je niet in *The Broken Circle...*: Dobbels en vooral Heldenbergh zijn als gitaar spelende vocalisten niet altijd sterk genoeg om de code van een muziektopreden echt overtuigend te installeren – de begeleidingsband met Patrick Riguelle ondersteunt uitstekend, maar toont zo precies het kwaliteitsverschil met professionele muzikanten en stemmen. Bovendien gedraagt de band